

Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

*Khine Thazin (22)
draagt een hoody
van H&M
€ 19,99*

*Wat je met liefde
(uit) draagt*

Uitgever:

Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2
3511 BW Utrecht
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541
E-mail administratie:
maandblad@zustersaugustinessen.nl
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl

Voor de privacyverklaring van de zusters
augustinessen verwijzen we u naar:
www.zustersaugustinessen.nl/privacyverklaring

Doel: Doel: Met Stad Gods willen wij mensen
betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods
wordt gelezen door mensen die ons een warm
hart toedragen en/of belangstelling hebben
voor de Augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods
zijn en blijven zij verbonden met ons en het
gedachtengoed van onze gemeenschap.

Hoofd- en eindredactie:

Hoofdredactie: Marie Madeleine Maas
Eindredactie: Emma Overeem-van der Sloot
en Lieke Weima

Ontwerp en beeldredactie:

Tegenwind grafisch ontwerp bureau, Roelant Meijer

Opmaak en druk: De Toekomst Hilversum

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand

Redactie: Rachelle van Andel, Erik Borgman,
Anne Nij Bijvank, Nikki Mousset, Lieke Weima

Aan dit nummer werkten mee: Anja den Bok,
Marianne Groen, Marie Hansen-Couturier,
Astrid Loffeld-Wouters, Sepehr Maghsoudi, Jaap
Meeuwse, Ingrid van Neer-Bruggink, Mariella
Oberndorff, Helene Timmers

Beeld: Frans van Aarle (p.13), Rachelle van Andel
(p.20), Chris de Bode (cover,p.2,16), Anja den Bok
(p.24), Maarten en Amber Goossens (p.15),
Roelant Meijer (p.4,8,9,14), Nazrina Rodjan (p.19),
Gerben Zweers (p.23)

Vriend worden en dit blad ontvangen?

Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een
oplage van 6.000 per editie.
Vrienden van de zusters augustinessen die
ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar,
ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit
blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag
dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name
van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht,
onder vermelding van 'Nieuwe lezer', straat +
huisnummer, postcode en plaats.

*Aye Moeh Moeh Zaw (20)
draagt een sweater
van H&M
€ 19,99*

Foto: Chris de Bode

Voorwoord

Liefdevol geordend

Kloosters staan in de belangstelling. Jazeker, ze
vergrijzen en regelmatig moeten kloosters sluiten.
Maar veel mensen zijn er graag te gast. Vanwege
de rust en de stilte die zij er vinden, zeggen
ze vaak. Alsof kloosters een verloren geheim
bewaren. In een wereld van haast en voortdurend
tijdgebrek herinneren kloosters aan de noodzaak
anders te leven. Antwoordend op wat zich
aandient als betekenisvol, uitdrukking wat van
waarde is, gedragen door God die het leven geeft
in plaats van steeds maar met grote inspanning
zelf het leven te dragen. Kortom, leven geordend
door de liefde die je gegeven wordt en de liefde die
hierdoor bij je wordt gewekt.

Wat je met liefde (uit)draagt

In deze jaargang van Stad Gods onderzoeken we
wat we van het kloosterleven kunnen leren voor
het alledaagse bestaan. Kloosterlingen dragen
vaak een habijt en drukken zo in hun kleding uit
waar ze voor staan en wie zij zijn. Ook buiten
het klooster drukken veel mensen hun identiteit
uit met hun kleren. Hoe kan je met kleding een
liefdevol en betrokken leven uitdragen?

Bij het beeld in dit nummer: Chris de Bode portretteerde
in de serie 'Made by Me' kledingwerkers in Myanmar.
Zij werken onder barre omstandigheden, verdienen
weinig en wonen in krakkemikkige hostels. 'Maar ik wilde
ze als trotse makers laten zien, niet als slachtoffers.'
De Bode kocht in Nederland kleren van H&M en WE die
in Myanmar zijn gemaakt. Hij liet de kledingwerkers zelf
bepalen wat ze aan wilden trekken en waar ze wilden
poseren.

In gesprek met Maria Leunissen

Nikki Mousset

Foto: Roelant Meijer

Aan de hand van citaten van Augustinus spreekt Stad Gods dit keer met zuster Maria Leunissen. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek dat zelfs een persoonlijke belijdenis is geworden. Dit keer komen de citaten uit de Kloosterregel van Augustinus.

Zuster Maria Leunissen heeft de zusters Augustinessen leren kennen door een stage tijdens haar opleiding tot kinder-/jeugdverzorgende. Zo kwam ze bij de zusters in Sittard terecht. Daar was een opvang voor kinderen waar ze uiteindelijk twee jaar werkte en meeleefde met de zusters. Vervolgens vertrok ze naar het klooster Arnouville in Frankrijk om ook daar 'een jaar van haar leven te geven' en mee te leven met de zusters daar. Na haar terugkomst in Nederland ging ze in bijna al haar vrije weekenden weer naar de zusters in Sittard. Ze ging zich afvragen of het iets voor haar zou kunnen zijn: hun manier van leven, hoe de zusters klaarstonden voor armen, daklozen en minderbedeelden. Maar die vraag vond ze niet makkelijk te beantwoorden, herinnert ze zich: 'Zie ik deze toekomst voor me? Is dit mijn leven? De zuster die

ik indertijd veel sprak zei tegen me: "Het is een avontuur tussen God en jou."'' Maria was ondernemend en avontuurlijk ingesteld en voelde dat ze de sprong moest wagen: 'Dit avontuur ga ik aan.'

Citaat 1: Alles gebeurt in dienst van de gemeenschap. Uw kleding wordt door één of meerdere personen gemeenschappelijk beheerd.

'Toen ik besloten had om naar het klooster te gaan, heb ik al mijn kleren uit de kast gehaald. Ik wist dat ik ze niet meer nodig had. Aan bepaalde kledingstukken was ik gehecht. Ik droeg graag spijkerbroeken en ribfluwelen broeken. Ik had ook een brommer en die gaf ik weg. Dat was niet moeilijk, want ik wilde dit leven als mijn weg naar God. Ik koos heel bewust voor het gemeenschappelijke leven, dat was juist wat me erg aantrok. Alles wordt bijeen gebracht en daar wordt van uitgedeeld. Wie het nodig heeft, die krijgt het.

In het klooster was een groot naaiatelier, daar kreeg ik een habijt om dagelijks te dragen.

Als ik iets aanneem, zeg ik altijd dat ik niet weet of ik het zelf ga gebruiken

---

Dat maakte me één met de groep. Ik was er trots op. Wij hadden hetzelfde ideaal om samen eensgezind een weg te gaan naar God en dit kledingstuk maakte onze eenheid zichtbaar. Ik stond pas aan het begin en had nog een hele weg te gaan voordat ik mijn eeuwige gelofte af mocht leggen, maar ik hoorde er zichtbaar bij.

De kleding in het klooster lag vast: het lichte habijt in de zomer en het donkere habijt in de wintermaanden. Mijn medezusters beheerden de kleding. Als er iets stuk ging of vermaakt moest worden, dan kon dat. Dat was en is ook erg gemakkelijk, moet ik zeggen. Je hoeft er niet over na te denken wat je aantrekt en dat scheelt veel tijd.

Nu met Casella hebben we gekozen om kleding in aardetinten te dragen omdat we gelijk wilden zijn met de mensen die met ons meeleeften. Het habijt hebben we alleen nog aan bij gemeenschappelijke bijeenkomsten van de zusters.'

6

Citaat 2: Als je van je familie kleding of andere nuttige dingen krijgt, dan houd je het niet voor jezelf, maar het wordt gemeenschappelijk bezit.

'Alles wat je krijgt van familie of vrienden, is voor de gemeenschap en niet voor jezelf. Er wordt altijd gekeken naar wie het kan gebruiken of nodig heeft. Dat kan een medezuster zijn of iemand van buitenaf. De ene zuster krijgt veel van haar familie en de ander helemaal niets. Als iedereen het voor zichzelf zou houden, zou het niet eerlijk zijn. We hebben hetzelfde ideaal en zijn daarin gelijk, ook in tastbare dingen als kleding en cadeaus. Ik vind het heel mooi dat alles van de gemeenschap is, dat geeft vrijheid.

Voor mij is het nooit anders geweest. Ik kom uit een groot gezin met elf kinderen, dus ook bij ons thuis moest alles gedeeld worden. Ik denk weleens: deze regels van Augustinus zijn al in de vierde eeuw geschreven en nog steeds van kracht. Dat is niet voor niets. Je zou het ook ruimer kunnen zien: uitdelen aan ieder naar gelang hij of zij nodig heeft is een heel mooi en liefdevol gebaar. Daar word je zelf ook blij van. Al vraagt geven en ontvangen wel zorgvuldigheid. Ontvangers kunnen zich beledigd voelen en een gever kan te veel verlangen naar dankbaarheid. Een mooi voorbeeld van goed geven en ontvangen vind ik de kast die nu bij de Jacobikerkerk staat, waar je

iets in kunt leggen voor een ander. Op het moment dat je het daarin legt, laat je het los en is het aan de ontvanger wat hij/zij er van vindt en mee doet. Je kunt hierbij niet anders dan onvoorwaardelijk en verwachtingsvrij geven.

Je zult individuele wensen soms los moeten laten

De tijden zijn veranderd en de wereld daarmee ook, met al zijn technologie en overvloed. Mensen geven makkelijker dingen weg. Als ik iets aanneem, zeg ik altijd dat ik niet weet of ik het zelf ga gebruiken of dragen. Dat is voor de gevers niet altijd het antwoord dat ze willen horen en soms besluiten ze dan dat ze het dan liever zelf aan iemand anders geven.'

Citaat 3: Mensen gaan de wereld over om zich te verwonderen over de hoogte van de bergen. Over de golven van de zee. Over de lange loop van de rivieren. Aan zichzelf, het grootste wonder, gaan zij zonder verbazing voorbij.

'Het is goed om zorg te dragen voor voedsel en kleding. Als een zuster vanwege haar gezondheid bepaalde aanpassingen in voeding nodig heeft, dan moeten die gemaakt worden. Maar we leven met zo'n weldaad. Er is zo veel te koop wat kleding en voedsel betreft en dat betekent niet dat je alles ook op tafel moet zetten. Ook hiervoor geldt de vraag: heb ik het nodig of is het gewoon dat ik er zin in heb? Wij eten gezond en we eten lekker en Augustinus leert ons ook de kracht van soberheid en eenvoud.

Het is niet zo dat de zuster die de zorg draagt voor het eten of de kleding ook beslist hoe het eruit komt te zien. Als er indertijd iets aan het habijt veranderd moest worden dan ontstond er een commissie die gezamenlijk een nieuw voorstel deed. Als die dan toch moeilijk tot een beslissing kon komen, was er altijd één zuster die de keuze voor ons allemaal maakte. Je zult individuele wensen soms los moeten laten, omdat je in gemeenschap leeft. En dat is juist zo mooi. Samen op weg naar de liefde van God.'

7

Onderweg

Briefwisseling tussen
Helene en Mariella

Ha Mariella,

Ik ben dol op schoenen, dat was je misschien al eens opgevallen. Ik heb het liefst schoenen die net anders zijn. En een beetje kleur mag ook wel! Ik heb best veel schoenen, geef ik eerlijk toe. Ook al lukt het me niet altijd, ik probeer me duurzaam te gedragen. Dan kies ik een duurzaam merk of koop ik tweedehands. Dat laatste is natuurlijk een win-win: duurzaam en ik krijg originele schoenen van een duur merk.

Alleen het kopen van praktische schoenen of sneakers krijg ik echt niet voor elkaar. Ik probeer het weleens hoor, maar het lukt me gewoon niet. Praktische schoenen zijn saai. Ik kom altijd met lege handen thuis. Als ik geluk heb tenminste, want de kans is groter dat ik van de weeromstuit met schoenen thuiskom in een onmogelijke kleur.

Op mijn werk draagt iedereen sneakers. En ook op straat zie je ze veel. Ik snap echt niet waarom je dezelfde schoenen zou willen als anderen. Aan de ene kant leven we in een wereld waarin iedereen een uniek, authentiek individu wil zijn en wil doen wat echt helemaal bij haar past. Maar tegelijkertijd trekt iedereen hetzelfde (uniform) aan en koopt braaf wat in de mode is. We zijn wel een 'ikje', maar iedereen hoort er graag bij. Is het een

---

Ik snap echt niet waarom je dezelfde schoenen zou willen als anderen

---

bewuste keuze die maakt dat iedereen zich aanpast? Of zijn mensen onbewust bang om buiten de boot te vallen?

Mij lukte het vroeger nooit om erbij te horen. Mijn ouders hadden het niet breed en ik liep in tweedehands kleding en dus altijd met de mode van een paar jaar eerder. Toen vond ik dat vreselijk, intussen maak ik me daar niet druk over en draag ik wat ik zelf leuk vind. Liefst met een beetje kleur. Ik vind het ook leuk als andere mensen mooie schoenen dragen. Het zou voor mij dus helemaal niks zijn om alleen maar aardetinten te dragen, zoals jij en je medezusters. Jullie drukken er je gezamenlijkheid mee uit, maar vind jij die aardetinten nooit eens saai? Denk je wel eens: goh, ik heb zin in iets vrolijks? Heb je weleens zin om uit de band te springen en je eigen plan te trekken?

Liefs, Helene

Helene Timmers is geassocieerd lid van Casella. Ze werkt bij de provincie Utrecht en doet daarnaast onderzoek naar geestelijke zorg in de laatste levensfase.

Hoi Helene,

Ja, als je bij ons in de bidruimte komt en je schoenen bij de deur staan, verras je me altijd. Het hoort helemaal bij jou! Bij Casella horen aardetinten, zoals je al zei. De keuze van het verwisselen van ons habijt naar 'gewone' kleren maakten we toen we merkten dat het habijt afstand schiep met de meelevers in onze groep. We wilden ook als groep aangesproken worden: zusters én meelevers. Tot dan toe gebeurde dat niet. We begonnen eerst met het dragen van dezelfde kleding voor de toen vijf zusters. Eerst moesten we nog aan het idee wennen. Maar we merkten al gauw dat dit hetzelfde effect had en zo ging ieder naar een eigen keuze. Maar de aardetinten bleven!

Onze kleuren zijn misschien een beetje saai, maar we willen er ook een zekere eenvoud mee uitdrukken. En ons 'geaard-zijn' in het gedachtegoed van Augustinus, die in zijn regel zegt: 'Probeer niet in de smaak te vallen door uw kleding, maar door uw levenswandel.'

Habijt of niet, het gaat erom wat wij samen uitdragen. Eenvoud omdat we Augustinessen zijn! Niet willen opvallen, geen dure kleren, niet geleid worden door de nieuwste mode... Daar willen we niet mee bezig zijn.

Habijt of niet, het gaat erom wat wij samen uitdragen

Natuurlijk is het leuk om iets te scoren in een kringloopwinkel, waar ik ook graag rond mag neuzen. Deze plekken zijn waardevol. Goed voor de 'kleine beurs' en om spullen een tweede leven te geven. Ik kom daar wel eens iets leuks tegen en dan heeft het niet 'onze kleur'. Jammer, maar ja: dat is onze afspraak!

Je merkt het al, ik ervaar het niet als saai... Niet met habijt en niet in aardetinten. Tot gauw!

Warme groet! Mariella

Mariella Oberndorff is algemeen overste van de zusters Augustinessen van Sint Monica. Ze woont in klooster Casella.

De kracht van duurzaamheid in mode

Gastschrijver: Sepehr Maghsoudi

In de modewereld draait het vaak om zichtbaarheid en identiteit. Kleding is een manier om te laten zien wie we zijn, maar we moeten ervoor waken dat dit niet ontaardt in steeds meer kopen en weggooien. Daarom geloof ik in het hergebruik van materialen.

Al veertien jaar geef ik les in duurzame mode. Ik wil jonge mensen inspireren en bewustmaken van de impact van hun kledingkeuzes. Dit doe ik onder meer door workshops waarbij deelnemers oude kledingstukken meenemen en transformeren tot iets nieuws. Zo hebben we bruidsjurken uit elkaar gehaald en de stoffen opnieuw gebruikt, of een oude jas omgevormd tot een heel ander kledingstuk. Soms maken de deelnemers iets voor zichzelf, soms om weg te geven – een waardevolle les in duurzaamheid én geven.

Van overconsumptie naar rust

Waarom is dit nodig? Per jaar wordt in Nederland maar liefst tweehonderdvijftig miljoen kilo kleding weggegooid, en gemiddeld dragen we een kledingstuk slechts zeven keer. Zelfs donaties eindigen vaak op grote vuilnisbelten in landen zoals Ghana, waar 90% van deze ‘hulp’ op brandstapels of in de oceaan belandt.

Wat we beschouwen als een goede daad, resulteert dus vaak in verwoestende vervuiling elders.

Overconsumptie heeft een grote impact op de planeet. Onze verspillende cultuur komt voort uit de hebzucht en consumptiedrang. We kopen te veel, en vullen soms emotionele leegtes met spullen, in plaats van op zoek te gaan naar wat echt van waarde is.

De eenvoud en rust die ik vind in kloosterlijke gewoonten – één gewaad, gedragen zonder de druk van modetrends – is voor mij een bron van inspiratie. Die symboliek van zuiverheid, eenvoud en vrijheid komt terug in mijn werk. Bijvoorbeeld in een ontwerp van witte gewaden met gouden accenten, als verwijzing naar een spirituele, hoopvolle wereld.

Mijn verhaal

Als ik basisscholen bezoek om mijn verhaal te delen, vertel ik hoe ik op mijn twaalfde naar Nederland kwam. Ik werd vaak geconfronteerd met mensen die hun angsten en vooroordelen op mij projecteerden. Zelfs docenten raadden me af om modeontwerp te kiezen, maar ik hield vol. Na twintig jaar hard werken

is mijn eigen merk nu succesvol, met internationale shows en samenwerkingen met artiesten en tijdschriften. Drie jaar geleden benoemde de koning mij tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau – een onbeschrijflijke eer. Wanneer ik kinderen vertel over de weg die ik heb afgelegd, zie ik vaak de hoop in hun ogen. Dan zeg ik: ‘Als ik het kan in een nieuw land, met beperkte middelen, dan kunnen jullie het ook.’

Tegenwoordig bied ik ook ruimte in mijn atelier aan mensen die altijd al modeontwerper wilden zijn, maar deze droom nooit durfden na te jagen. Sommigen zijn wat ouder, anderen kampen met een burn-out of zitten tijdelijk zonder werk. De voldoening die ze vinden in het creëren van iets nieuws met hun eigen handen geeft hen energie en zelfvertrouwen.

Duurzame kledingkast

Wat betreft duurzame mode adviseer ik vooral om bewust te kiezen. Kijk waar en door wie een kledingstuk is gemaakt. Bedrijven die geen transparantie geven, hebben vaak iets te verbergen. Natuurlijke materialen zijn niet alleen goed voor het milieu, maar verhogen zelfs je energieniveau – dat is wetenschappelijk bewezen. Kijk ook in je eigen kledingkast: wat heb je al, en hoe kun je items combineren of opknappen? Oude kledingstukken kun je repareren of transformeren, zoals van een broek een rok maken, of een jasje omtoveren tot een top. En kleding ruilen is een leuke

---

We kopen te veel, in plaats van op zoek te gaan naar wat echt van waarde is

---

en duurzame manier om te vernieuwen zonder te verspillen.

Mode kan zoveel meer zijn dan alleen een nieuwe outfit. Het kan een middel zijn om verbinding te maken en een tweede kans te geven. Het geeft voldoening en inspireert anderen om ook duurzamer te denken en te handelen. Laten we samen ontdekken wat er mogelijk is en duurzame mode in ons leven integreren.

Sepehr Maghsoudi is een Nederlandse modeontwerper met een Perzische achtergrond. Hij woont en werkt in Hoorn. Zijn werk is futuristisch, elegant, innovatief en constructief.

Kloosterpost

Samengesteld door zr. Marie Madeleine Maas en zr. Anne Nij Bijvank

Geloften voor het leven

Gerben Zweers, onze medebroeder Augustijn, heeft op 16 november zijn eeuwige geloften afgelegd in de Orde der Augustijnen. Er waren ruim tweehonderdvijftig mensen getuige van die enthousiast applaudisseerden! Behalve Gerbens medebroeders uit Nederland waren er medebroeders uit België aanwezig en zelfs één uit Papoea. Natuurlijk waren de Augustinessen ook met een grote groep vertegenwoordigd. Gerben legde zijn professie af in de handen van de provinciaal Pierre Stikkelbroeck en op de kloosterregel van Augustinus. Caspar Becx, lid van de fraterniteit van de Augustijnen, deed de voorzang van de litanie van Alle Heiligen terwijl Gerben uitgestrekt lag op het altaar. Het koor Dithaga uit Buren en Geldermalsen, waar Gerben pastoor is geweest, luisterde de viering op. Het geheel was indrukwekkend en ontroerend: een feest om erbij te zijn. (MM)

Onthulling muurschildering

Nadat we jarenlang vanuit onze refter tegen een lelijke graffiti-muur hadden aangekeken, was het eindelijk zover. De muurschildering van de bekende Utrechtenaar 'JanIsDeMan' werd onthuld tijdens de Burendag eind september. Vorig jaar kwam een goede vriendin op het idee om een muurschildering te realiseren en een afbeelding te zoeken die verwijst naar ons werk in Meisjesstad (onze opvang voor vrouwen, meisjes en kinderen van 1939 tot 2009). Het werd een foto van kinderen in een teil op de binnenplaats van onze kinderafdeling. De opening was een hartverwarmend gebeuren. Lysette, de directrice van het Volksbuurtmuseum, heeft de schildering onthuld. Veel buurtbewoners en ook alle zusters waren van de partij. (ANB)

Wat steentjes kunnen doen!

Een van onze zusters beschildert steentjes. Aan de ene kant een bloem en aan de andere kant een vriendelijk gezichtje met een tekst. 'Hou vol', 'Durf te dromen', 'Zing', of andere bemoedigende woorden. Als mensen die ze spreekt hulp of houvast nodig hebben, dan geeft ze hen zo'n steentje. Al jaren bezoekt zij een oude dame, eenzaam en met veel lichamelijke problemen, maar geestelijk nog met alles begaan. Na haar eerste bezoek gaf de zuster haar een steentje en zei: 'We gaan samen verder!' Dat steentje werd een houvast voor deze vrouw. Toen de dokters niets meer konden doen voor haar vroeg ze elke dag met haar te bidden. Samen veilig in Gods hand. De laatste avond belde zij nog en zei: 'Ik houd het steentje in mijn hand. Dag! Bedankt!' Moge zij rusten in vrede! (ANB)

'Onze' Erik!

Onze Erik, ik durf het te zeggen. Erik Borgman is al vanaf 1999 betrokken als schrijver en redactielid van Stad Gods. Ook op cruciale momenten in de geschiedenis van de Augustinessen is Erik belangrijk geweest. Net als voor zoveel andere kloosters! Op 13 september ging hij met emeritaat als hoogleraar van Tilburg University. In zijn prachtige rede, getiteld 'Opgericht houden wij stand – God als vrijheid', gebruikte hij citaten van mensen die hem lief zijn. Hij wilde het geen afscheidsrede noemen: 'Maar wat dan wel? Het zal zich ontvouwen...' Ik ben ervan overtuigd dat hij van ons geen afscheid neemt. Lees maar wat de laatste zin uit zijn rede was: 'De liefde van Christus laat ons geen rust... De toekomst opent zich alleen in contemplatief engagement. Mensen die zich daaraan toewijden, mij daarin als bondgenoot zien - het is genade op genade...' (MM)

Wat je met liefde (uit)draagt in de wereld

Ze is 87 jaar, reist met de Valys (ouderentaxi) en loopt met een rollator, maar als ze haar verhaal vertelt, krijgt ze 48 jonge energieke studenten misstillet. Ik mocht voor een gastles van 'Tour d'Amour' op onze academie kennismaken met Magda. Zij kwam haar levensverhaal als 'roze oudere' delen met onze studenten. Toen Magda haar kwetsbare verhaal over liefde, taboe, schaamte en onbekendheid deelde, was alle aandacht bij haar. Zij droeg met liefde uit wat het kennen van liefde betekent in het leven van een mens. De studenten (en ik) hingen aan haar lippen.

Toen Magda binnenkwam, dacht de receptionist dat ze een verdwaalde bejaarde was; die kon nooit op haar plek zijn in onze hal. En toch was dat precies waar ze hoorde te zijn op dat moment. Wat je (uit)draagt, lijkt in eerste instantie te maken te hebben met kleding en vaak is dat ook de eerste kennismaking met een persoon. Ik betrap mezelf erop dat ik ook zulke gedachten kan hebben. Moderne spijkerbroeken met gaten en nep-verfspetters zorgen bijvoorbeeld dat ik de drager niet serieus neem. Maar soms heeft de uitstraling van kleding een positieve functie. Het habijt van de zusters werkt goed als uniform: het maakt aanspreekbaar. Ik merkte dat al aan het dragen van het insigne van Casella. Dat leverde gegarandeerd gespreksstof op.

Of het nu met je kleding of met je woorden is: laat liefde het eerste woord zijn. Wees warm en bemoedigend in wat je uitdraagt.

14

Milou de With is voormalig meelever bij Klooster Casella en momenteel als geassocieerd lid aan Casella verbonden. Ze werkt als docent en combineert in haar lessen inhoud en humor. Met wandelen en mijmeren maakt ze haar hoofd leeg.

Wat speelt er in De Spil

Marianne Groen is coördinator van De Spil, een oecumenische gemeenschap die al 30 jaar retraites 'tussen herberg en klooster' faciliteert. In 2023 begon De Spil een retraitecentrum in Hilversum op de plek die voorheen Casella was.

Liefdevol geordend

Vandaag (9 november) zijn er tien mensen aan het poetsen in De Spil op de Monnikenberg. Ze gaven zich op voor de retraite 'monnikenwerk'. Onze prachtige plek, waar we met volle teugen genieten van de schoonheid van het ontwerp, vraagt erom met aandacht onderhouden te worden. Spinrag, stof, dode bladeren en beestjes, vuile vegen op de ramen die het zicht belemmeren: alles krijgt een beurt. Niets ontsnapt aan de aandacht: hoog hangende tafellampen krijgen vandaag bezoek van de plumeau, bediend door onze penningmeester. Liefdevolle vaardige handen brengen schone orde op zaken. Met een heerlijke maaltijd als beloning, een goed gesprek en een humorvolle opmerking.

Het getijdengebed gaat gewoon door. Lijkt het nu alsof de woorden helderder klinken? Of is het de vreugde van het samen zijn, samen werken, samen eten, samen bidden? Bijzonder dat op onze nieuwe plek zich zomaar vrijwilligers aanmelden met een verlangen om te helpen orde op zaken te houden: onlangs gaf een retraitant na afloop van de retraite aan: 'Ik wil wel komen om het groen tussen de tegels vandaan te halen en de ramen te zemen.' Zo vormen we een gemeenschap van mensen die ontvangen en geven. Dat maakt dankbaar.

Marianne Groen, Coördinator De Spil
www.retraitecentrum.nl

15

*Sai Lin Thu (21)
draagt shirt van de WE
€ 27,99*

Foto: Chris de Bode

Je door God laten versieren

Erik Borgman

Kleding is mij niet snel saai genoeg. Nu valt het soms niet mee om saaie kleren te vinden. Vooral kinderkleding zit vol met statements, weet ik nog van toen mijn kinderen klein waren. Schattige beestjes, leuke spreuken over de relatie met (groot) ouders of getuigend van de probleemloze vrolijkheid die volwassenen op kinderen projecteren. Herinneren zij zich zelf hun kindertijd niet meer? Volgens mij ben ik niet de enige die als kind lang niet altijd vrolijk was. Ik weet niet of het daardoor komt, maar vanaf het moment dat ik zelf mijn kleding kon kiezen, kleepte ik mij sober. Gedekte tinten en liefst effen. Een beschaafd patroontje in een overhemd vind ik tegenwoordig nog net acceptabel, maar geen opvallende strepen en zeker geen ruiten! Nergens *overdressed*, nooit te *casual*: dat is wat ik nastreef. 'Leuke kleren' associeer ik vooral met in de smaak vallen bij anderen, met – mijn ultieme nachtmerrie! – op bezoek gaan in een studentenhuys in de hoop dat ze jou leuk genoeg vinden om je die vrije kamer te gunnen.

Gekleed worden...

Met enige regelmaat heb ik gedacht: ik wou dat ik zoiets als een habijt had. Dan zou ik nooit meer hoeven na te denken over hoe ik me zal kleden. Dat is per slot

---

*Bedekt zelfgekozen
schoonheid van kleding
niet vaak de schoonheid
die wij zomaar gekregen
hebben?*

---

van rekening een aansporing van Jezus in de Bergrede. 'Leer van de lelies op het veld hoe ze groeien. Ze werken niet, ze spinnen niet', en ze stropen de kledingzaken ook niet af (Matteüs 6,28-29; vgl. Lucas 12,27). Dat gaat niet alleen om een zekere zorgeloosheid. Bedekt zelfgekozen schoonheid van kleding niet vaak de schoonheid die wij zomaar gekregen hebben? Niet dat ik een voorstander zou zijn van uniformen: iedereen hetzelfde gekleed. Het gaat mij om de mogelijkheid mij te laten kleden. Zoals de veldbloemen, met een feestkleed dat ver boven mijn verwachting is, maar mij zomaar gegeven wordt.

De profeet Jesaja krijgt de opdracht een jubeljaar aan te kondigen, een jaar waarin feestelijk aan het licht komt dat God

de schepper, de drager en het doel van alles is. Met het oog hierop en om deze boodschap overtuigend te maken, kleedt God de profeet feestelijk aan (Jesaja 61,3). God zet hem een kroon op het hoofd in de plaats van de as die er nu op ligt; as op het hoofd is een teken van rouw. God zalft hem met olie die naar vreugde geurt in plaats van het rouwkleed. God geeft hem feestkledij in de plaats van de verslagenheid. Of, zoals de profeet het verderop zelf nog eens samenvat: hij wordt gekleed in gewaden van redding en in een mantel van heil (vers 10).

... als een bruid die zich met haar juwelen siert

'Zoals een bruid die zich met haar juwelen siert', laat hij hierop nog volgen. Dit beeld gebruikt paus Franciscus geregeld voor de kerk. Zij verzamelt in haar geschiedenis steeds nieuwe juwelen. Als het goed is, zegt de paus, verandert de Heilige Geest een cultuur via de verkondiging van het evangelie. Wij worden verbonden met een God van liefde en trouw en daarom proberen wij zelf ook liefde en trouw te belichamen. We doen dat echter in de culturele vormen die wij hebben ontwikkeld. Zo voegt elke cultuur iets toe aan de kerk, die te verstaan is als

---

De liefde van een ander maakt ons mooier

---

de gemeenschap van gelovigen door de eeuwen heen. Het geloof wordt steeds rijker.

Om dat te laten gebeuren moeten wij onszelf niet teveel opsmukken met wat wij denken dat onze meest kostbare juwelen zijn. We moeten ons via de geschiedenis die wij doormaken en wat we daarin opdoen, door God *laten* versieren! Jazeker, ook in de zin waarin je als mens een ander versiert als je romantische gevoelens hebt voor hem of haar. Hierbij geeft de een de ander immers zijn of haar bewondering en ontvangt deze ander iets wat zij of hij daarvoor niet had. De liefde van een ander maakt ons mooier, beter in staat de ander lief te hebben en haar of hem mooier te maken. Naar deze schoonheid verlang ik.

Erik Borgman is lekendominicaan en emeritus-hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999 vaste medewerker van Stad Gods.

Augustinus

'Laten we eens kijken of de gelovigen iets aanhebben wat slechte mensen niet aanhebben. Want dat moet dan die bruiloftskleding zijn. Zijn het de sacramenten? Maar zoals u ziet, zijn die zowel voor slechten als goeden. Is het doopsel de bruiloftskleding? Wie gedoopt is, hoeft nog niet zonder meer bij God te komen. Is het soms vasten, de kerkdeur platlopen? Ook slechte mensen doen dat. Wat is die bruiloftskleding dan? De liefde is de bruiloftskleding! De liefde die voortkomt uit een zuiver hart, een goed geweten en een eerlijk geloof.'

Augustinus, preek 90, 5-6 (over Matteüs 22)

Bidden met je ogen open

Rachelle van Andel

Kijk maar. Wat zie je?

Een van de kleurrijkste vrouwen in mijn leven is ongetwijfeld Maria. Niet alleen in haar kleding, maar ook in haar werk. Iedereen met wie zij werkt, schenkt zij waardigheid. Maria werkt met slachtoffers van mensenhandel en sekswerkers. Ze laat zich elke keer weer raken door de ontmoetingen met hen en hun veerkracht. In hun kracht en kwetsbaarheid ziet Maria de veelkleurigheid van diegenen die naar de marges van de samenleving worden gepusht.

Op de foto zie je haar met een bijzonder lapje stof. Een lapje stof waarop ze de naam heeft geborduurd van een van de mensen met wie ze heeft gewerkt. Deze persoon is slachtoffer geworden van femicide (vermoord omdat ze vrouw is). Het borduurwerk is een eerbetoon aan deze persoon.

Overall ter wereld borduren vrouwen. Om stem te geven aan gerechtigheid van meisjes en vrouwen wereldwijd, om op te staan tegen femicide en om de namen van hen die uit het leven zijn weggerukt te blijven noemen en herinneren.

Rachelle van Andel is predikant van Vrijburg Amsterdam.
Voorheen werkte ze als studentenpastor in Eindhoven en Maastricht.
Ze liep stage in klooster Casella.

Ondersteun Villa Vrede

---

door Jaap Meeuwsen

Onze bezoekers hebben geen recht op onderwijs, toch voelen veel mensen, en zeker jongeren, de behoefte om een vak te leren. Vooral door het Rijk gefinancierde scholen zijn vaak zeer huiverig om ongedocumenteerde studenten aan te nemen. Ze zijn bang voor boetes. Privéscholen, die het zonder overheidsgeld doen, durven het soms wel. Vakscholen, waar je kunt leren voor kapper, timmerman of bakker. Werk dat je in de hele wereld kunt doen. Maar ja, dan ontstaat weer het probleem

dat bedrijven niet zomaar een stageplek aan durven te bieden. Het is een dagtaak om bedrijven te zoeken die een risico durven te nemen, maar meestal lukt het toch. Vooral kleine familiebedrijven geven, vaak op principiële gronden, onze leerlingen de ruimte. Zo heeft Marius een paar jaar werkervaring opgedaan bij een lokaal bekende bakkersfamilie en geleerd om heerlijke taartjes te maken, waar wij dan natuurlijk ook van meegenieten. Zo snijdt het mes aan twee kanten.

Doneer aan Villa Vrede

Villa Vrede is een inloop- en activiteitscentrum in Utrecht voor mensen zonder verblijfspapieren, z.g. ongedocumenteerde mensen. In Nederland zijn duizenden mensen zonder papieren, die veelal een marginaal bestaan hebben. Villa Vrede is een veilige plek, waar ze zichzelf mogen zijn en een zinvolle dagbesteding krijgen. Wij geven Nederlandse les, cursussen en activiteiten. Per jaar ontvangen we zo'n 100 nieuwe bezoekers, uit 24 verschillende landen. Villa Vrede is vijf dagen in de week open.

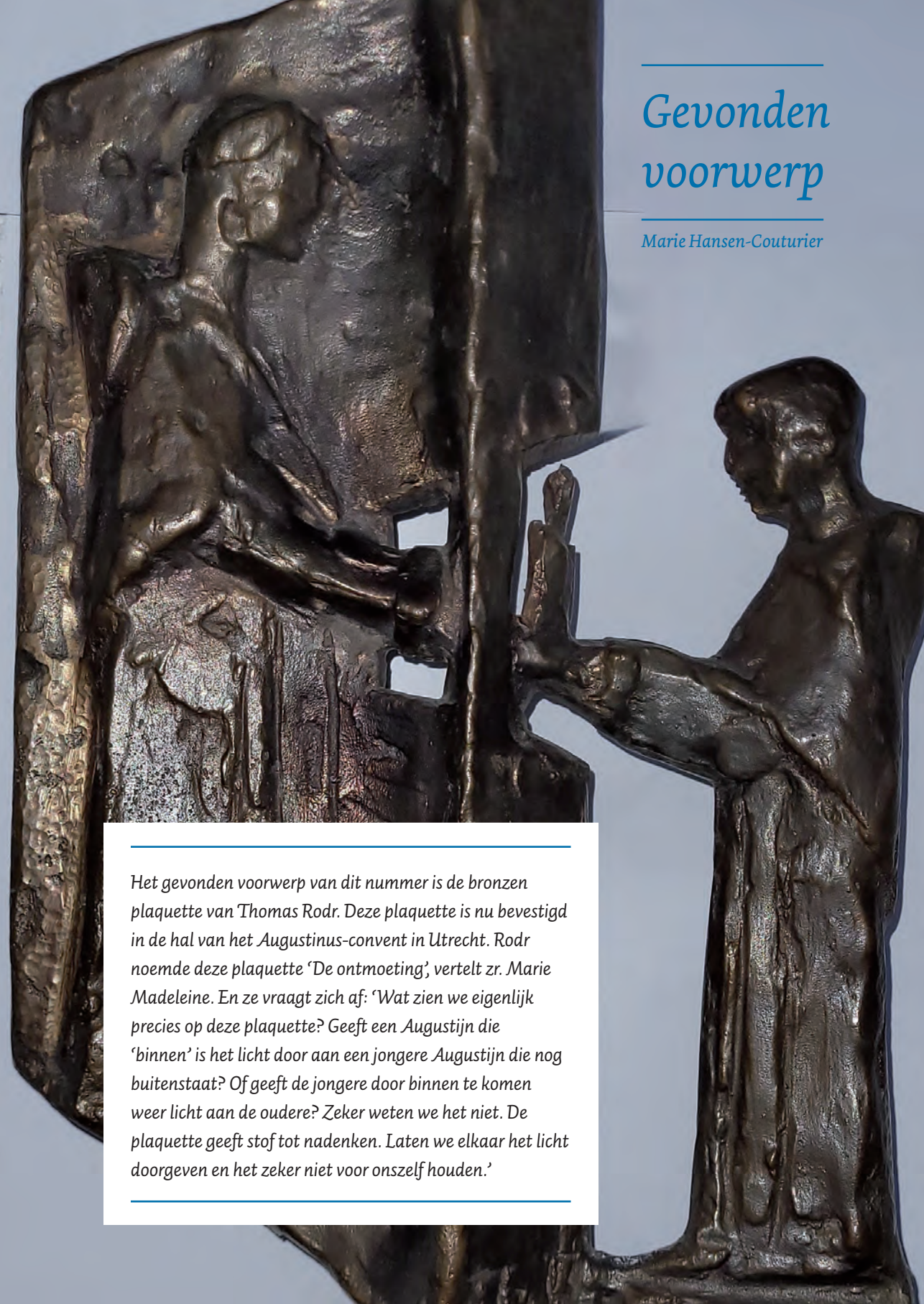
***Maak uw gift over op:
NL76 INGB 0003824429
ten name van
Zusters Augustinessen
o.v.v. Villa Vrede***

Gevonden voorwerp

Marie Hansen-Couturier

Het gevonden voorwerp van dit nummer is de bronzen plaquette van Thomas Rodr. Deze plaquette is nu bevestigd in de hal van het Augustinus-convent in Utrecht. Rodr noemde deze plaquette 'De ontmoeting', vertelt zr. Marie Madeleine. En ze vraagt zich af: 'Wat zien we eigenlijk precies op deze plaquette? Geeft een Augustijn die 'binnen' is het licht door aan een jongere Augustijn die nog buitenstaat? Of geeft de jongere door binnen te komen weer licht aan de oudere? Zeker weten we het niet. De plaquette geeft stof tot nadenken. Laten we elkaar het licht doorgeven en het zeker niet voor onszelf houden.'

Op de koffie met Astrid Loffeld- Wouters

Tekst en foto: Anja den Bok

De zusters zijn voor Astrid heel vertrouwd. Samen met zuster Sijstermans organiseerde haar Indonesische moeder iedere dinsdag een bijbelleeskring aan huis. Astrid was toen een zevenjarig meisje en ze heeft er fijne herinneringen aan.

Toen haar moeder in een verzorgingstehuis werd opgenomen, bleef zuster Berkers haar moeder opzoeken. Hoewel haar moeder niet meer spreken kon, zag Astrid in haar ogen hoe ze genoot van de gesprekken en de mooie verhalen over God.

Na het overlijden van haar moeder werd Astrid samen met haar zus vrijwilliger in de receptie aan de Waterstraat. Op deze manier beantwoordde ze de liefde en de aandacht die de zusters jarenlang aan haar moeder hadden gegeven. Daarnaast vond Astrid troost in haar vrijwilligerswerk, omdat ze daarin dezelfde verbinding met de zusters ervoer als haar moeder in de jaren voor haar overlijden. Net als haar moeder heeft Astrid de zusters leren kennen als zelfstandige, mooie en lieve mensen. Binnenkort stopt ze met haar vrijwilligerswerk, maar de verbondenheid zal altijd blijven.

